

ΣΥΡΙΖΑ

ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Β΄ ΑΘΗΝΑΣ

Αθήνα, 2/12/2008

ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΗ ΟΜΙΛΙΑΣ σε ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΚΕΠΠ με θέμα:
«Κρίση Οικονομίας: Δοκιμασία της Πολιτικής»

Κυρίες και κύριοι,

φίλες και φίλοι,

θέλω να ευχαριστήσω τον κ. Παπαντωνίου και το Κέντρο Ερευνών Προοδευτικής Πολιτικής για τη δυνατότητα που μου δίνει να καταθέσω σήμερα ορισμένες απόψεις, πολύ περισσότερο που οι απόψεις που θα ακούσετε κινούνται ενδεχομένως σε διαφορετική κατεύθυνση από αυτές που ασπάζεται το συγκεκριμένο Κέντρο.

Σ' ό,τι αφορά την οικονομική κρίση, για μας κρίση πριν απ' όλα και πάνω απ' όλα σημαίνει πρώτον ζημιές, κόστος. Δεύτερον σημαίνει προσπάθειες των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων να ρίξουν το κόστος αυτό στους εργαζόμενους, τους καταναλωτές και τους πολίτες.

Η πρώτη πρόκληση, λοιπόν, που δημιουργεί, είναι πώς θα βοηθήσουμε τον κόσμο να αντισταθεί και να αποκρούσει προσπάθειες να πληρώσει μια κρίση για την οποία δεν έχει καμιά ευθύνη. Μαζί μ' αυτό πάει και η ανάγκη λήψης μέτρων άμεσης απόδοσης για να μπορέσουμε ει δυνατόν να περιορίσουμε τις συνέπειες, ίσως και, αν υπάρχει ακόμη χρόνος, να ανασχεθεί, να μπει ένα φρένο στην κρίση. Δε συμεριζόμαστε την άποψη που επικρατεί σε κάποιους χώρους της Αριστεράς ότι όσο χειρότερα γίνονται τα πράγματα τόσο καλύτερα για την Αριστερά, ότι οι κρίσεις είναι βούτυρο στο ψωμί της Αριστεράς. Αντίθετα εμείς καλούμε τον κόσμο να ξεσηκωθεί τώρα, να απαιτήσει μέτρα τώρα, πολύ περισσότερο που έχουμε μια κυβέρνηση που δεν είναι μόνο δεξιά, αλλά και ανεργμάτιστη. Στο πλαίσιο αυτό, προτείναμε διάφορα μέτρα όπως: να στηριχθούν τα πολύ χαμηλά εισοδήματα, αν μειωθεί ο ΦΠΑ, να μειωθεί μόνο σε είδη λαϊκής και όχι είδη πολυτελείας, να δοθεί το βάρος στις επενδύσεις και στη δημιουργία ενός έκτακτου προγράμματος για τη δημιουργία 100.000 θέσεων εργασίας, κυρίως σε τομείς κοινωνικού κράτους και υποδομών, για να αποτρέψουμε να δημιουργηθεί πρόσθετη ανεργία 100.000 θέσεων, όπως προβλέπει το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ και άλλοι.

Αν γινόταν δεκτή η πρότασή μας για επανεθνικοποίηση της Εθνικής Τράπεζας, θα μπορούσε, μαζί με άλλες τράπεζες δημοσίου συμφέροντος, να υπάρξει μια απεμπλοκή στη ροή του χρήματος, να υπάρξει μια πίεση στα επιτόκια και κάποια αλλαγή στα κριτήρια λειτουργίας των τραπεζών.

Δυστυχώς η κυβέρνηση κώφευσε, το ΠΑΣΟΚ δίστασε.

Αυτή είναι η πρώτη ομάδα προκλήσεων.

Όμως, η κρίση πρέπει να ξεπεραστεί. Με αυτά που είπα δε γίνεται ξεπέρασμα της κρίσης, είναι απλώς φρενάρισμα. Εμείς δε συμφωνούμε με την άποψη της ΝΔ ότι η κρίση είναι εισαγόμενη και θα ξεπεραστεί, όταν ξεπεραστεί διεθνώς. Δε συμφωνούμε ούτε με την άποψη του ΠΑΣΟΚ ότι η κρίση άρχισε επί ΝΔ. Εμείς θεωρούμε ότι υπάρχει πρόβλημα με το μοντέλο ανάπτυξης και τις επιλογές που το στήριξαν από πριν. Όταν οι άλλοι επένδυαν στην παιδεία και την έρευνα, εμείς επιλέξαμε να επενδύσουμε στην Ολυμπιάδα και τους εξοπλισμούς. Θα το βρούμε μπροστά μας τώρα αυτό. Θεωρούμε, δηλαδή, ότι, υπήρχε από πριν, η ανάγκη καθίσταται πιο επιτακτική για ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης.

Αυτή είναι η **δεύτερη πρόκληση**. Ποιο μοντέλο; Αρκεί η διόρθωση του νεοφιλελεύθερου υποδείγματος; Νομίζουμε όχι. Νομίζουμε ότι χρειάζεται ένα μεσομακροχρόνιο πρόγραμμα, τουλάχιστον δεκαετίας, μέσα από το οποίο θα οικοδομήσουμε, ένα νέο τρόπο παραγωγής, κατανάλωσης και διανομής, με όρους αειφορίας. Χρειαζόμαστε μια νέα παραγωγική βάση, ποσοτικά και κυρίως ποιοτικά. Χρειαζόμαστε δεσμευτικούς στόχους, που να εγγυώνται, κατ'ελάχιστον, την πλήρη απασχόληση, τη μείωση των ανισοτήτων, την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Δε μπορούμε πια να λέμε ψέματα στον κόσμο, ότι θα κάνουμε μια ανάπτυξη που θα μειώσει τις ανισότητες. Πρέπει να αντιστρέψουμε τη σχέση μέσου – σκοπού. Να υιοθετήσουμε μια πολιτική που θα μειώνει τις ανισότητες με τρόπο που θα οδηγεί στην ανάπτυξη. Να κάνουμε μια αναπτυξιακή αναδιανομή.

Τρίτη πρόκληση: Ακόμη κι αν ξεπεραστεί αυτή η κρίση, που είναι μεγάλη και δεν ξέρουμε πότε και πώς θα ξεπεραστεί, τίθεται ένα γενικότερο θέμα. Από κρίση σε κρίση θα ζούμε; Εμείς νομίζουμε ότι οι κοινωνίες, οι λαοί, ιδιαίτερα η νέα γενιά, έχει δικαίωμα και υποχρέωση να οραματίζεται, μια άλλη κοινωνία, χωρίς κρίσεις, όπου δε θα ζούμε με το άγχος ότι θα 'ρθει μια κρίση, και μάλιστα τέτοιας μορφής, να καταστρέψει αποταμιεύσεις, ελπίδες, όνειρα, χτισμένα για μια ζωή. Θέλω να πω ότι πρέπει να ξαναβάλουμε στην ατζέντα το αίτημα, μια μετακαπιταλιστική κοινωνία, για ένα νέο σοσιαλισμό, στόχο πιο ρεαλιστικό από ένα νέο καπιταλισμό, ο οποίος υποτίθεται θα σέβεται τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Το γεγονός ότι υπήρξε ένας κρατικός σοσιαλισμός ο οποίος απέτυχε, δε σημαίνει ότι δε μπορεί να υπάρξει ένας σοσιαλισμός ο οποίος θα διδαχθεί και από τα λάθη του και θα οικοδομηθεί με όρους δημοκρατίας και ελευθερίας.

Σ' αυτές τις προκλήσεις που είναι αλληλένδετες θέλουμε να απαντήσουμε με το δικό μας πολιτικό σχέδιο, το οποίο επεξεργαζόμαστε, ως Συνασπισμός και

ως ΣΥΡΙΖΑ. Και σε όσους μας ρωτούν: «μα γιατί τόση επεξεργασία;», λέμε ότι εμείς ψάχνουμε νέες λύσεις, ψάχνουμε αριστερές απαντήσεις. Αν είναι να αντιγράψουμε λύσεις του συστήματος, υπάρχουν έτοιμες, αλλά αυτές μας οδήγησαν στην καταστροφή.

Επειδή, λοιπόν, ο χρόνος δεν επιτρέπει να υπεισέλθω σε λεπτομέρειες, θα μου επιτρέψετε να περιγράψω ορισμένα πολιτικά χαρακτηριστικά του σχεδίου μας:

Πρώτον, εμείς κινούμαστε εκτός του δικομματισμού. Δεν είναι θέμα ψήφων ούτε είναι θέμα ποσοστών. Είναι θέμα εμπιστοσύνης. Αυτά που πρέπει να γίνουν στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια απαιτούν μια πολιτική που να εμπνέει εμπιστοσύνη, δυνάμεις που να εμπνέουν εμπιστοσύνη, αλλά και έναν πολίτη που να εμπιστεύεται τον εαυτό του και τις δυνάμεις του ότι μπορεί να αλλάξει τα πράγματα, όχι μόνο με την ψήφο του, αλλά και με τη συμμετοχή του στη λήψη των αποφάσεων.

Το **δεύτερο** στοιχείο ότι το δικό μας σχέδιο δεν αποτελεί ούτε συνέχεια ούτε νέα εκδοχή της κεντροαριστεράς. Είναι ένα σχέδιο που θέλει να ανατρέψει, να κάνει ανακατανομές εισοδημάτων και εξουσιών που έγιναν τα 20 τελευταία χρόνια, σε βάρος της δημόσιας σφαίρας, σε βάρος του κόσμου της εργασίας, προς όφελος του κεφαλαίου, ιδιαίτερα του χρηματιστικού. Θέλουμε να αλλάξουμε τους συσχετισμούς, όχι μόνο στο επίπεδο της πολιτικής αλλά πρωταρχικά σε επίπεδο κοινωνίας. Να επανατεθούν σε νέες βάσεις οι σχέσεις κεφάλαιο – εργασία.

Τρίτο, το σχέδιό μας δε μπορεί να υλοποιηθεί στα πλαίσια του κλασικού σοσιαλδημοκρατικού συμβολαίου, όχι από προκατάληψη, αλλά επειδή εκτιμούμε – και η εκτίμηση είναι προς κρίση και συζήτηση – ότι δεν υφίστανται οι υλικές βάσεις για το κλασικό σοσιαλδημοκρατικό συμβόλαιο. Αυτά που λέγονται για επιστροφή στον Κένυς, για New Deal, για πράσινη οικονομία, για επανάκαμψη της παλιάς σοσιαλδημοκρατίας, έχουν ενδιαφέρον, αλλά δεν έχουν το κοινωνικό νόημα που τους δίνεται. Δε μπορούμε, δηλαδή, μ' αυτό τον τρόπο ή με κάποιον άλλον παρεμφερή, να ικανοποιήσουμε τους πάντες. Δεν μπορούμε να ικανοποιήσουμε, σ' αυτή την ιστορική φάση που μπήκαμε, και υψηλούς μισθούς και υψηλά κέρδη.

Γιατί;

Πρώτον, δεν υπάρχουν οι υψηλοί ρυθμοί αύξησης της παραγωγικότητας που είχαμε μεταπολεμικά.

Δεύτερο, δεν υπάρχουν οι δυνατότητες δανεισμού που υπήρχαν τη δεκαετία του '80. Τότε, σε λιγότερο από επτά χρόνια, οι τότε κυβερνήσεις τριπλασίασαν το δημόσιο χρέος. Αυτό σήμερα δε μπορεί να γίνει.

Άρα πρέπει να γίνουν επιλογές.

Το κεφάλαιο πρέπει να υποχρεωθεί να λειτουργήσει, σ' αυτή τη φάση που μπήκαμε, σε μικρότερο χώρο, με λιγότερα κέρδη, να πληρώνει περισσότερους φόρους και να αποδεχθεί κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς

ελέγχους. Εκτιμούμε ότι αυτό δε θα γίνει μόνο του. Εκτιμούμε ότι για να γίνει αυτό και πολλά άλλα, χρειαζόμαστε ένα ισχυρό κοινωνικό κίνημα, ένα νέο κοινωνικό κίνημα δράσης και σκέψης ταυτόχρονα.

Εμάς, από τη μεριά της αριστεράς, μας ενδιαφέρει το εξής: να το δούμε αυτό όχι με έναν παλιό τρόπο, όπου το κίνημα ήταν ο ιμάντας της κομματικής γραμμής. Ούτε με το σοσιαλδημοκρατικό τρόπο, ως ένα συμβόλαιο του τύπου: «το ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση – ο λαός στην εξουσία», δηλαδή μια λογική ανάθεσης. Εμείς θέλουμε να οικοδομήσουμε μια νέα σχέση κοινωνικής και πολιτικής Αριστεράς με όρους αυτονομίας. Αυτό προσπαθούμε να κάνουμε στο ΣΥΡΙΖΑ. Το ξέρουμε δεν είναι εύκολο, αλλά νομίζουμε αξίζει τον κόπο.